

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr. 425/15

mun. Chișinău

29.12.2021

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Olga VIZITIU, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, inițiat în privința dlui **Ion Frunze**, identificat prin IDNP [REDACTED], cu domiciliu în [REDACTED], **funcționar public** (*Șef Direcție deservire fiscală Orhei a Direcției generale administrare fiscală Centru în cadrul Serviciului Fiscal de Stat*), în temeiul art. 7 alin. (1), art. 19, art. 32, art. 34 și art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

Circumstanțele cauzei și materialul probator administrat

La 25.09.2019 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare Autoritatea) a fost înregistrată sesizarea nr. 04-10/531, care la 26.09.2019 a fost repartizată aleatoriu spre verificare prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor, în ordinea alin. (1), art. 30 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021, MO 264-265/29.10.2021).

Așadar, controalele averii și intereselor personale, inițiate până la intrarea în vigoare a Legii nr. 130 din 07.10.2021, continuă potrivit reglementărilor noi, doar în partea ce ține de stabilirea și aplicarea sancțiunii mai blânde.

Potrivit sesizării, dl Ion Frunze în DAIP depusă la data de 14.03.2018 și în DAIP depusă la data 30.03.2018, indică valoarea autoturismului „Dacia, anul fabricației 2011” – 5 000 EURO, iar în DAIP-le ulterioare, indică o valoare diferită de 5 000 lei.

În cadrul verificării prealabile, s-a stabilit că cele invocate în sesizare sânt întemeiate fiind susținute de datele din declarațiile de avere și interese personale depuse de către dl Ion Frunze conform art. 28, alin. (1) și (3) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021), ori Autoritatea efectuează controlul averii și al intereselor personale dacă se constată lipsa unor date din declarația de avere și interese personale, precum și în cazul nedepunerii sau al depunerii tardive a declarației, inspectorul de integritate inițiază controlul averii și al intereselor personale.

La 04 octombrie 2019, în temeiul prevederilor alin. (1), art. 31 și art. 28, alin. (3) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021), prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 309/15, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Prin scrisoarea nr. 04-15/2597 din 18 octombrie 2019, conform avizului de recepție nr. DS2035742287AS, dl Ion Frunze a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor persoane și despre drepturile garantate de *art. 33 al Legii nr. 132/2016*.

Conform *art. 26 din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)*, controlul averii și al intereselor personale constă în verificarea declarațiilor de avere și interese personale, a datelor și a informațiilor privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice și de demnitate publică.

Potrivit *art. 20 alin. (1), lit. a) - d)*, *art. 32 alin. (3)-(5) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)*, precum și în temeiul *art. 22, art. 85 și art. 87 din Codul Administrativ*, inspectorul de integritate este competent să investigheze și să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care fac obiectul procedurii fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, consultă datele Registrelor informaționale de stat, precum și solicită autorităților competente informații și documente necesare desfășurării controlului.

Conform *art. 32 alin. (1) din 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)*, în procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi efectuat pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică și în decursul a 3 ani după încetarea acesteia.

Astfel, în scopul stabilirii perioadei de control, urmare validării datelor generate de sistemului informațional *e-Integritate*, precum și a materialelor acumulate în cadrul controlului, au fost solicitate informații și documente care atestă deținerea calității de subiect al declarării averii și intereselor personale, prevăzute la *art. 3 alin. (1) din Legii nr. 133 din 01.08.2016 privind declararea averii și intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/2016)*. Or, regimul juridic al declarării averii și intereselor personale se aplică categoriilor de subiecți ai declarării specificați la *art. 3 ai Legii nr. 133/2016*.

Inspectorul de integritate reține că, regimul juridic al declarării averii și intereselor personale se aplică categoriilor de subiecți ai declarării specificați la *art. 3 ai Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*. Conform *lit. a), alin. (1) al art. 3 din Legea nr. 133/2016*, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale, sunt persoanele care dețin funcții de demnitate publică prevăzute în anexa *Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică*, în accepțiunea căreia se enumeră Președintele raionului, potrivit *lit. b) alin. (1) al art. 3 din Legea nr. 133/2016*, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale, iar conform *lit. g) al aceluiași alineat*, se enumeră funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special

În acest sens, s-a stabilit că, dl Ion Frunze deține calitate de subiect al declarării datorită exercitării mai multor funcții, începând din **08.07.2013**¹.

La fel, potrivit *art. 32, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)*, dacă persoana supusă controlului este căsătorită ori se află în concubinaj sau dacă are persoane la întreținere și/sau copii minori, verificarea se va extinde și asupra averii membrilor de familie sau concubinului/concubinei

¹ Respectiv, dl Ion Frunze a deținut următoarele funcții/mandate:

- Funcționar public în cadrul Inspectoratului Fiscal de Stat în perioada **08.07.2013-31.03.2017**;
- Consilier raional în Consiliul raional Orhei, în perioada 29.06.2015-28.05.2018;
- Președinte al Consiliului raional Orhei, din 24.04.2019 (prin Decizia Consiliului Raional Orhei nr. 2/2 din 23.04.2018) și până la 20.11.2019;
- Funcționar public în cadrul Serviciului Fiscal de Stat din 01.04.2017 și până în prezent.

acesteia, iar potrivit *art. 2 din Legea nr. 132/2016*, membru de familie este soțul/soția, copilul minor, inclusiv cel adoptiv sau persoana aflată la întreținere a subiectului declarației.

În scopul stabilirii dacă dl Ion Frunze este căsătorit ori se află în concubinaj sau dacă are persoane la întreținere și/sau copii minori, urmare validării datelor generate de sistemului informațional *e-Integritate*, precum și a informațiilor generate de *Registrul de Stat al Populației*, s-a stabilit că, dl Ion Frunze este căsătorit din [REDACTAT] cu dna [REDACTAT], a. n. [REDACTAT], identificată prin IDNP [REDACTAT].

Luând în considerație cele expuse, controlul averii și intereselor personale s-a efectuat în privința dlui Ion Frunze și a dnei [REDACTAT], pentru perioada **08.07.2013** (*data numirii în funcția publică în cadrul Inspectoratului Fiscal de Stat prin Ordinul IFPS nr. 383-p din 08.07.2013 a dlui Ion Frunze*) – **18.10.2019** (*data inițierii controlului*).

Modificările patrimoniale în perioada supusă controlului

Potrivit *art. 7 alin. (1) lit. c)*, *art. 26 și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 132/2016* (*în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021*), în cadrul controlului respectării regimului juridic al declarației averii și intereselor personale, inspectorul de integritate verifică date și informații privind veniturile realizate și averea dobândită (modificările patrimoniale intervenite) pe durata exercitării mandatului, a funcției publice și de demnitate publică.

La fel, *art. 2 din Legea nr. 133/2016* stipulează că, venit - orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarației și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate, iar avere – totalitatea bunurilor subiectului declarației, deținute de subiectul declarației ori a membrilor familiei ori a concubinului/concubinei, precum și totalitatea drepturilor (active patrimoniale) și obligațiilor patrimoniale (pasive patrimoniale) dobândite de subiectul declarației în țară sau în străinătate.

În scopul stabilirii existenței sau inexistenței diferenței substanțiale dintre averea dobândită și veniturile obținute de către persoane supusă controlului și a persoanelor prevăzute de *art. 32 alin. (2) din Legea nr. 132 din 17.06.2016* (*în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021*), inspectorul de integritate a solicitat și a recepționat de la autoritățile competente informații și documente necesare desfășurării controlului, precum și a făcut extrase din baze de date, în urma cărui fapt, au fost acumulate informații și documente care au fost divizate în documente și informații care se referă la venituri și cheltuieli.

Veniturile obținute

Potrivit informației acumulate în cadrul controlului (documente și informații relevante care se referă la venituri, în special de la sursele de venit indicate în declarațiile de avere și interese personale și din *Registrul informațional de stat al Serviciului Fiscal de Stat*, pe perioada desfășurării controlului (08.07.2013 – 18.10.2019), dl Ion Frunze și [REDACTAT] au obținut venituri (mijloace financiare) în cadrul următoarelor - Autorități/Instituții:

- Serviciul Fiscal de Stat;
- Consiliul Raional Orhei;
- S.R.L. „ORCARREPAR”;
- CANCELARIA DE STAT;
- USEM;
- Ministerul Justiției;
- S.R.L. „ACIT-TRANS”;
- S.R.L. „MTAGRI”.

În același timp, inspectorul de integritate menționează că pentru a nu dubla informația, datele prezentată de la sursele de venit au fost analizate prin contrapunere cu datele și documentele prezentate de către Bănci și care, cele din urmă s-au luat în calcul cu titlu de venit, după cum urmează.

La data de 06.12.2019 în cadrul Autorității a fost înregistrat răspunsul B.C. ”Moldindconbank” cu nr. 6911 potrivit căruia, dl Ion Frunze a deținut contul bancar nr.

██████████, la care în perioada de control au fost transferate mijloace financiare cu titlu de salariul de către Consiliul raional Orhei, în valoare de 68 058,75 MDL, dintre care au fost ridicate mijloace financiare în numerar în valoare de 6 050,00 MDL, sumă care s-a luat în calcul ca venit.

În același timp, la 20.03.2018 dl Ion Frunze a beneficiat de un credit în sumă de 400 000, 00 MDL (în temeiul Contractului de credit nr. 3/18 din 15.03.2018), iar la 11.04.2019 acesta a beneficiat de un alt credit în valoare de 200 000,00 MDL (în temeiul Contractului de credit nr. 191641 din 11.04.2019, contractat pentru necesități personale), sume care s-au luat în calcul ca venit.

La data de 10.12.2019 în cadrul Autorității a fost înregistrat răspunsul B.C. „Banca de Economii” cu nr. 7011 potrivit căruia, dl Ion Frunze a deținut contul bancar nr. ██████████, iar dna ██████████ contul bancar nr. ██████████, de la care în perioada de control au fost ridicate mijloace financiare în numerar cu titlu de salariul în valoare de 135 440,29 MDL, sumă care s-a luat în calcul ca venit.

Potrivit informației furnizate de către B.C. „UNIBANK” S.A. nr. 6891 din 06.12.2019, în perioada de control, la 05.10.2013 dna ██████████ a primit un transfer în valoare 3 600,00 Euro, echivalentul a 4 426,40 MDL, sumă care s-a luat în calcul ca venit.

Conform răspunsului B.C. „Victoriabank” nr. 63339 din 20.11.2019, dl Ion Frunze a deținut contul bancar nr. ██████████, nr. ██████████, nr. ██████████ și nr. ██████████ de la care în perioada de control au fost extrase mijloace financiare cu titlu de salariul din cadrul IFS ORHEI, ulterior SFS și USEM în valoare de 123 030,00 MDL, sumă care s-a luat în calcul ca venit.

La fel, în perioada de control, dl Ion Frunze a beneficiat de următoarele transferuri, după cum urmează:

Informația acumulată în cadrul controlului	Data transferului	Suma
Transfer de la ██████████ prin intermediul B.C. „Victoriabank”	08/08/2013	202 566,48 MDL*
Transfer de la ██████████ prin intermediul B.C. „Victoriabank”	02/10/2013	150 EURO*
Transfer de la ██████████ prin intermediul B.C. „Victoriabank”	28/10/2013	150 EURO*
Transfer de la ██████████ prin intermediul B.C. „Victoriabank”	28/03/2014	115 EURO*

* Aceste sume nu au fost incluse în tabelul de calcul ca venit deoarece, potrivit explicațiilor dlui Ion Frunze din 15.06.2021 și din 25.08.2021, suma de 202 566,48 MDL a fost returnată dlui ██████████ în câteva zile în același an, iar sumele primite de la dna ██████████ au fost destinate pentru mama acestuia.

Potrivit informației furnizate de către B.C. ”Moldova Agroindbank” nr. 16 din 31.12.2020, în perioada de control Ion Frunze (de la cont bancar nr. ██████████) și ██████████ (de la cont bancar nr. ██████████, nr. ██████████) au fost ridicate mijloace financiare în numerar cu titlu de salariu SFS, premii, indemnizație de îngrijire a copilului în valoare de 412 710,00 MDL, sumă care s-a luat în calcul ca venit.

Conform informației furnizate de către S.C. „ORCARREPAR” S.R.L. nr. 6844 din 03.08.2020 și a informației furnizate de către B.C. „EuroCreditBank” nr. 2777 din 29.03.2021, în perioada supusă controlului, dlui Ion Frunze i-a fost restituit un împrumut în valoare de 169000,00 MDL care a fost acordat în calitate de persoană fizică (Fondator) către S.R.L. „ORCARREPAR”, sumă care a fost luată în calcul ca venit.

La 10.01.2017, Ion Frunze a beneficiat de un credit în valoare de 45 000,00 Dolari (echivalentul a 908 212,50 MDL) de la cet. ██████████, precum și un împrumut în valoare de 30 000,00 EURO (echivalentul a 637 323,00 MDL) de la cet. ██████████, sume care a fost luate în calcul ca venit.

Conform răspunsului Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto al Agenției Servicii Publice nr. 6213 din 18.11.2019, în perioada supusă controlului, Ion Frunze și [REDACTED] au obținut venituri urmare înstrăinării mijloacelor de transport (MT), după cum urmează:

MT/ MARCA	Anul de fabricației	Temeiul dr. de proprietate	Anul înstrăinării	Valoarea bunului procurat conf. act. cert. prov./MDL
MERCEDES 416 CDI	2003	Contract de vânzare cumpărare din 28.10.2014	28.10.2014	6 000,00 MDL
DACIA LOGAN	2009	Contract de vânzare cumpărare din 06.06.2017	06.06.2017	7 000,00 MDL
SKODA OCTAVIA	2007	Contract de vânzare cumpărare din 29.08.2019	29.08.2019	50 000,00 MDL

*Sumele încasată din vânzarea respectivelor MT, au fost luate în calcul ca venit.

Potrivit informației prezentate de către B.C. „FinConBank” nr. 6542 din 26.11.2019, în perioada de control dna [REDACTED] a beneficiat de următoarele transferuri, după cum urmează:

Informația acumulată în cadrul controlului	Data transferului	Suma
Transfer de la [REDACTED] prin intermediul B.C. „FINCOMBANK”	20/12/2013	2 000 EURO*
Transfer de la [REDACTED] prin intermediul B.C. „FINCOMBANK”	08/04/2014	2 000 EURO*
Transfer de la [REDACTED] prin intermediul B.C. „FINCOMBANK”	14/11/2013	2 000 EURO*

*Aceste sume nu au fost incluse în tabelul de calcul deoarece, inspectorul a acceptat explicațiile dlui Ion Frunze din 25.08.2021, în partea ce ține de faptul că, sumele respective au fost transferate pentru păstrare, iar la revenirea dlui [REDACTED] au fost restituiți.

Deci, urmare verificării informației acumulate în perioada supusă controlului cu privire la veniturile declarate din declarațiile de avere și interese persoanele, a datelor și documentelor furnizate de către bănci care la rândul său, au fost analizate prin contrapunere cu datele prezentate de la sursele de venit, inspectorul de integritate a stabilit că, din veniturile transferate/obținute de la toate sursele de venit, Ion Frunze și [REDACTED] a ridicat în numerar mijloace financiare din care poate fi justificată o diferență substanțială, în sumă totală de **3 058 792,19 MDL**.

Averea dobândită și cheltuielile suportate

Inspectorul de integritate a solicitat și recepționat de la autoritățile competente informații de documente necesare desfășurării controlului, precum și a făcut extrase din bazele de date, în urma cărui fapt, au fost acumulate informații și documente care se referă la cheltuielile subiectului declarării și membrii de familie și a averii dobândite, și care au importanță pentru dosarul de control, după cum urmează:

La 26.02.2021 în cadrul Autorității a fost înregistrat răspunsul ASP cu nr. 1500, potrivit căruia, în perioada de control Ion Frunze a suportat cheltuieli în urma procurării la 02.11.2016 a cote-părți în cadrul S.R.L. „ORCARREPAR” în valoare de 5 000,00 MDL.

Conform răspunsului B.C. ”Moldindconbank, în perioada de control, Ion Frunze și [REDACTED] au suportat cheltuieli prin alimentarea contului bancar/încasări pentru achitarea creditelor (contul bancar nr. 22522331942) în valoare de 137 005,00 MDL sumă care a fost luată în calcul ca cheltuială.

Potrivit informației furnizate de către B.C. ”Moldova Agroindbank” nr. 16 din 31.12.2020, în perioada supusă controlului, Ion Frunze și [REDACTED] au suportat cheltuieli prin alimentări de cont, și transferuri în valoare de 45 555,00 MDL sumă care a fost luată în calcul ca cheltuială.

Conform răspunsului B.C. „Victoriabank” nr. 6339 din 20.11.2019, în perioada de control

dl Ion Frunze a suportat cheltuieli prin alimentări de cont, transferuri P2P în valoare de 81 363,46 MDL, sumă care a fost luată în calcul ca *cheltuială*.

Totodată, conform răspunsului *Departamentului înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto al ASP*, nr. 6213 din 18.11.2019 și nr. 6644 din 29.11.2019 și nr. 3243 din 12.04.2021, în perioada supusă controlului, Ion Frunze și [REDACTED], au suportat cheltuieli în legătură cu procurarea mijloacelor de transport (MT), după cum urmează:

<i>MT/ MARCA</i>	<i>Anul de fabricației</i>	<i>Temeiul dr. de proprietate</i>	<i>Anul dobândirii</i>	<i>Valoarea bunului conf. act. cert. proven. /MDL</i>
DACIA LOGAN	2009	Contractul de vânzare-cumpărare din 12.08.2015	12.08.2015	3 000,00 MDL
MERCEDES 416 CDI	2003	Contract de vânzare cumpărare din 02.09.2013	02.09.2013	4 000 EURO sau 67 762,00 MDL
SKODA OCTAVIA	2013	Actul vamal de import a M.T. din 26.09.2019	26.09.2019	5000 EURO sau 97678.5
FIAT DOBLO CARGO	2007	Contractul de vânzare-cumpărare din 11.07.2019	11.07.2019	5 000,00 MDL

* *Sumele achitate pentru procurarea bunurilor respective au fost luate în calcul cu titlu de cheltuială.*

Potrivit informației furnizate de către Agenția Servicii Publice înregistrate în cadrul Autorității cu nr. 1253 din 22.02.2021 și nr. 3243 din 12.04.2021, precum și a datelor generate de *registru public de stat al unităților de drept Registrul de stat al Bunurilor imobile al RM*, în perioada supusă controlului, Ion Frunze și [REDACTED] au suportat cheltuieli în legătură cu procurarea următoarelor bunuri imobile:

CLĂDIRI					
<i>Adresa/ numărul cadastral</i>	<i>Categoria</i>	<i>Dr. de proprietate/ temeiul</i>	<i>Suprafața</i>	<i>Anul dobândirii</i>	<i>Valoarea bunului</i>
[REDACTED]	Spațiu comercial (demolat la 10.11.2017)	contractul de vânzare-cumpărare nr. 2669 din 17.04.2015	47,4 m.p.	17.04.2015	153946 MDL
[REDACTED]	Spațiu comercial/de producție	Proces-verbal de recepție finală nr. 61 din 15.09.2016	455,6 m.p.	15/09/2016	557 446 MDL
TERENURI					
[REDACTED]	Intravilan	contractul de vânzare-cumpărare nr. 2669 din 17.04.2015	0,1386 m.p	17.04.2015	153946 MDL

**Sumele achitate pentru procurarea bunurilor respective au fost luate în calcul cu titlu de cheltuială.*

Potrivit informației furnizate de către Agenția Servicii Publice înregistrate în cadrul Autorității cu nr. 1500 DIN 26.02.2021, în perioada de control dl Ion Frunze a suportat cheltuieli prin procurarea cotei-părți în cadrul S.R.L. „ORCARREPAR” în valoare de 5 000,00 MDL, sumă care a fost luată în calcul ca *cheltuială*.

La fel, conform informației furnizate de către B.C. „EuroCreditBank” nr. 2777 din 29.03.2021 și a punctului de vedere nr. 4966 din 15.06.2021, în perioada supusă controlului, Ion Frunze a suportat cheltuieli prin acordarea împrumuturilor în calitate de persoană fizică (Fondator) în beneficiul persoanelor juridice S.R.L. „ORCARREPAR”, în valoare de 1 170 501,00 MDL sumă care a fost luată în calcul ca *cheltuială*.

La 17.05.2017, Ion Frunze a acordat un împrumut în valoare de 24 500 Dolari (echivalentul

455 567,70 MDL) cet. [REDACTAT], sumă care a fost luată în calcul ca *cheltuială*.

Respectiv, urmare verificării informației acumulate în perioada supusă controlului cu privire la modificările patrimoniale intervenite, a cheltuielile declarate din declarațiile de avere și interese persoanele, a datelor și documentelor furnizate de către bănci care la rândul său, au fost analizate prin contrapunere cu datele/documentele prezentate de la autoritățile competente, inspectorul de integritate a stabilit că, familia Frunze au dobândit avere care constă în echivalentul bănesc a bunurilor precum și au suportat cheltuieli în sumă totală de 3 015 392,54 MDL.

Diferența substanțială (averea nejustificată)

Conform *art. 32 și 34 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)* în coroborare cu *art. 2 din Legea 133/2016*, în cadrul controlului averii și intereselor personale, inspectorul de integritate are obligația de a stabili existenței sau inexistenței diferenței substanțiale între averea dobândită (modificarea patrimonială) și veniturile obținute (mijloace financiare din care poate fi justificată o diferență substanțială) de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică, în aceeași perioadă.

Așadar, ținând cont de principiul acțiunii legii în timp, inspectorul de integritate a analizat existența unei diferențe, divizând perioada de control (08.07.2013 – 18.10.2019) în 2 (două) etape, unde prima etapă include perioada 08.07.2013-31.07.2016 și a doua etapă perioada 01.08.2016 - 218.10.2019.

Or, potrivit *art. 2 din Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere* (în vigoare la data deținerii calității de subiect al declarării de către dl Ion Frunze și abrogată la 01.08.2016, odată cu aprobarea *Legii nr. 132/2016 și a Legii nr. 133/2016*), *diferența vădită* - reprezintă diferența între proprietatea dobândită și veniturile obținute care depășește de cel puțin 6 ori salariul mediu lunar obținut în perioada de declarare de către subiectul declarării și membrii familiei acestuia, iar

Potrivit *art. 4, lit. b) din Legea nr. 1180/2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate (abrogată)*, comisia constată dacă între veniturile realizate pe parcursul exercitării funcției și proprietatea dobândită în aceeași perioadă există o diferență vădită ce nu poate fi justificată și sesizează organul de urmărire penală sau organul fiscal.

Revenind la efectele legislației în vigoare, conform *art. 2 din Legea nr. 133/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)*, *diferență substanțială* - este diferența ce depășește 20 de salarii medii lunare pe economie între averea dobândită și veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familie, concubinul/concubina pe parcursul exercitării mandatelor sau a funcțiilor publice ori de demnitate publică în aceeași perioadă.

Respectiv, în rezultatul examinării în ansamblu a modificărilor patrimoniale (echivalentul bănesc al averii dobândite și a cheltuielilor suportate) comparativ cu veniturile obținute în aceeași perioadă de către dl Ion Frunze împreună cu soția sa, s-a constatat o ***diferență substanțială în sensul art. 34 alin. (1) din Legea nr. 132/2016*** în valoare de - **500 049,31 MDL stabilită la data de 07.11.2016.**

Ținând cont de faptul că, potrivit *art. 32, alin. (6) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)*, în cadrul controlului respectării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, se constată diferențe substanțiale între veniturile declarate și averea deținută, inspectorul de integritate îi solicită informații și dovezi privind justificarea acestei diferențe și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere.

Prin invitația nr. 04-15/7266 din 09.12.2021, dlui Ion Frunze i-a fost solicitat să prezinte punctul de vedere.

La 28.12.2021 dl Ion Frunze a prezentat poziția sa înregistrată cu nr. 12545, menționând precum că: „În perioada anilor 2005-2011, am activat în sectorul privat, inclusiv Federația Rusă, RFG, SUA (permisele de muncă/ședere și vizele v-au fost prezentate), respectiv, o parte din banii acumulați/muncați, îi țineam acasă, în dulap, în acea perioadă (mai puțin acum), în RM era la un nivel înalt "dezvoltat" activitatea de racket/banditism/ și alte tipuri de crimă organizată, unde adesea persoanele care introduceau bani în țară (muncați peste hotare), sau făceau declarații la vamă, sau ridicau bani de la băncile comerciale din țară (și nu conta care era suma), erau "vizitați" de persoane necunoscute care jefuiau cetățenii (astfel de situații au avut-o socrii mei, și soția mea). Informații mai detaliate la aceste subiecte puteți găsi inclusiv în presa liberă sau pagini web din acea perioadă. Respectiv, despre banii care i-am muncit, inclusiv cu soția mea peste hotare, nu am informat pe nimeni (serviciu vamal, vecini, rude, prieteni sau alt cineva).

În aceeași ordine de idei, țin să vă aduc la cunoștință că, conform prevederilor art.226⁷ / alin.(1), din Codul Fiscal al RM, Persoana fizică cetățean al Republicii Moldova și care la situația de la 1 ianuarie 2012, deține mijloace bănești în sumă de mai mare de 500 mii lei sau echivalentul acesteia în valută străină are obligația să depună la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat de la locul de domiciliu sau reședință ori la Serviciul Fiscal de Stat, până la 31 decembrie 2012, declarația cu privire la disponibilul de mijloace bănești.

În cazul în care suma declarată va fi mai mare de un milion de lei, persoana fizică este obligată să anexeze la declarație documentele care confirmă disponibilul sumei declarate. Respectiv, banii nu se câștigă atât de ușor nici peste hotare, așa cum se crede, iar eu nu dispuneam de suma ce depășește 500 mii lei, de aceea și nu am considerat necesar declararea acesteia instituțiilor cointeresate. Totodată, alin.(3), al aceluiași articol, stabilește că - Sumele declarate conform alin.(1) se consideră neimpozabile și se vor lua în considerație la determinarea venitului impozabil estimat în urma controlului fiscal, obținut în perioada de după 1 ianuarie 2012. Pentru persoanele fizice care nu au depus declarația în conformitate cu alin.(1), mijloacele bănești respective vor fi considerate ca fiind obținute după 1 ianuarie 2012. La fel, făcând trimitere la solicitarea dvs privind construcția nr. [REDACTAT], reiterează că suma 139340.00 lei este suma indicată de organul cadastral la evaluarea construcției (copia certificatului a fost transmisă), dar suma declarată de mine, de 641775.00 lei, este suma indicată în avizele de plată din care se achită impozitele pe bunurile imobiliare (avizul de plată pentru 2020 a fost prezentat). Mai menționezi că construcția a fost ridicată din mijloacele bănești acumulate, împrumutate și declarate pe parcursul anilor, despre care s-a menționat anterior”.

Analizând materialele acumulate în cadrul controlului, inspectorul a ajuns la concluzia precum că, apărările formulate de către dl Ion Frunze nu sânt întemeiate, ori afirmațiile acestuia nu se bazează pe probe concludente și veridice. Mai concret, subiectul controlului nu a prezentat niciun înscris din care să rezulte că deținea nemijlocit la data de 01.01.2012 venit sub formă de numerar în valoare de 500 00,00 MDL.

Mai mult ca atât, inspectorul consideră că, susținerea subiectului controlului privind economiile acumulate în perioada anilor 2005-2011 nu poate fi acceptată pe motiv că, aceste depoziții nu sunt întemeiate pe probe credibile. Pe de altă parte, chiar dacă familia Frunze a deținut mijloace financiare în acea perioadă, inspectorul admite că, acestea au fost cheltuite de către dl Ion Frunze împreună cu soția, în legătură cu procurarea în 2001 - a unui apartament în [REDACTAT] în valoare de 279 000,00 MDL, în 2003 un teren agricol în valoare de 3000,00 MDL, în 2011 - un mijloc de transport de marca Skoda Octavia (a.f. 2007), în 2013- un mijloc de transport de marca Mercedes 426 CDI (a.f. 2003), precum și în 2015 - un mijloc de transport de marca Dacia Logan (a.f. 2009).

În final, în situația în care persoana supusă controlului invocă deținerea unor sume de bani, sub diverse titluri, este necesar să se facă dovada provenienței justificate a respectivelor sume. Mai mult, este necesar ca persoana să dovedească modul licit originar (justificativ) de dobândire a sumei de bani. O atare extindere se motivează prin aceea că, în cazul pasivității inspectorului de integritate se poate ajunge la situația de validare a unor sume de bani a căror proveniență nejustificată originar nu poate fi dovedită sau, există riscul de transformare a inspectorului de

integritate într-un mecanism de spălare a unor bani nejustificați.

Referitor la bunurile imobile înregistrate cu nr. cadastral [REDACTAT] și nr. [REDACTAT] inspectorul menționează că, a inclus în calcul valoarea conform răspunsului dlui Ion Frunze nr. 6844 din 03.08.2021, în raport cu datele generate de Registrul de Stat al bunurilor imobile, precum și informației indicate nemijlocit de către dl Ion Frunze în declarațiile de avere și interese personale.

Or, potrivit art. 5 alin. (1) și (4) din Legea nr. 133/2016, declarația de avere și interese personale reprezintă un act personal și irevocabil al subiectului declarării, depus, pe proprie răspundere, sub formă de document electronic sau, după caz, în formă scrisă pe suport de hârtie. Responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Prin urmare, în rezultatul examinării în ansamblu a evoluției modificărilor patrimoniale (echivalentul bănesc al averii dobândite și a cheltuielilor suportate) comparativ cu veniturile obținute în aceeași perioadă de către dl Ion Frunze împreună cu [REDACTAT], s-a stabilit o **diferență substanțială în sensul art. 34 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021)**, la data de 07.11.2016, în valoare de - 500 049,31 MDL, după cum urmează:

Perioada de control	Venituri din salarii și alte plăți (mijloace financiare ridicate în numerar din care poate fi justificată diferența)	Avere dobândită/ Cheltuieli care constă în echivalentul bănesc a bunurilor procurate, exceptând cheltuielile curente	DIFERENȚĂ SUBSTANȚIAL ce depășește 20 de sal. medii lunare pe econ. între averea dobândită și veniturile obținute
08.07.2013 – 18.10.2019	3 058 792,19 MDL	3 015 392,54 MDL.	- 500 049,31 MDL (stabilită la 07.11.2016)

*Calculul diferenței substanțiale constă în aprecierea matematică a corespunderii valorii (echivalentului bănesc) averii dobândite cu veniturile nete obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii familiei și concubin/concubină, raportate fiecărui an fiscal în parte, pe parcursul perioadelor de exercitare a mandatelor, funcțiilor publice sau de demnitate publică, altor funcții și calități atribuite la categoria subiecților declarării averii și intereselor personale, ținându-se cont de diferența admisă de lege. La calcularea diferenței substanțiale se i-a în calcul și cheltuielile, care pot fi demonstrate, esența cărora au constat în transmiterea dreptului de proprietate, posesie sau de folosință asupra bunurilor (de exemplu: procurarea de bunuri, închirierea transportului, procurarea foilor de odihnă și tratament, procurarea abonamentelor la sală de sport, etc.). Totodată, calculul a fost efectuat în mod cronologic, la ziua obținerii venitului/suportării cheltuielilor și care este reflectat în tabel de analiză.

Corectitudinea informațiilor reflectate în declarațiile de avere și interese personale

Potrivit art. 7 alin. (1) lit. d), art. 26 și art. 32, alin. (6) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021), în cadrul controlului respectării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, inspectorul de integritate verifică corectitudinea datelor și constată existența de erori sau lipsa unor date în declarațiile depuse de subiectul declarării pe durata exercitării mandatelor și a funcțiilor publice, iar în cazul în care se constată că persoana supusă controlului deține și alte bunuri decât cele înscrise în declarația de avere și interese personale ori se constată diferențe substanțiale între veniturile declarate și averea deținută, inspectorul de integritate îi solicită informații și dovezi privind justificarea acestei diferențe și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere.

Examinând informațiile din declarațiile de avere și interese personale depuse de către subiectul controlului, s-a stabilit **declararea unor date eronate și anume:**

1. În declarația de avere și interese personale depusă de dl Ion Frunze pentru anul 2018, lipsește mențiunea privind venitul în sumă de 169 000 MDL, obținut la 25 mai 2018, din rambursarea împrumutului acordat în calitate de fondator al SRL „ORCARREPAR”;

2. Potrivit răspunsului S.A. „REGISTRU” nr. 6506 din 25.11.2019, dl Ion Frunze nu a indicat în toate Declarațiile de avere și interese personale, cele 147 acțiuni deținute de către soția sa în cadrul FIIN „MOLD-INVEST”.

3. În DAIP depusă la data de 14.03.2018 și la data 30.03.2018, Ion Frunze a indicat valoarea autoturismului „Dacia, anul fabricației 2011” – 5 000 EURO, iar în DAIP-le ulterioare, indicați o valoare diferită - de 5 000 lei. Cu referire la acest aspect, dl Ion Frunze a menționat în răspunsul său nr. 7760 din 25.08.2021, precum că: „*automobilului de model Dacia Logan la prețul de 5000 lei, suma de 5000 euro, se referă la alt automobil - Dacia Duster, care după mine putea fi evaluat la acea vreme cu 5000 euro, posibil o eroare sau neînțelegere.*”

4. La fel, în declarațiile de avere și interese personale depuse pentru anii 2017-2019, a indicat date eronate privind bunurile mobile, după cum urmează:

MT/ MARCA	Temeiul dr. de proprietate	Anul dobândirii	Valoarea bunului declarat /MDL	Valoarea bunului conform doc. care-i certif. prov.
Procurarea SKODA OCTAVIA DIN 2013	Actul vamal de import a M.T. din 26.09.2019	26.09.2019	3300 EURO	5000 EURO sau 97678.5
Vânzarea SKODA OCTAVIA din 2007	Contract de vânzare cumpărare din 29.08.2019	29.08.2019	60 000,00 MDL	50 000,00 MDL
Vânzarea FIAT DOBLO CARGO	Contractul de vânzare-cumpărare din 11.07.2019	11.07.2019	3300 EURO	5 000,00 MDL

5. În declarațiile de avere și interese personale depuse pentru anii 2017-2019, a indicat eronat deținerea venitului sub formă de numerar, după cum urmează:

Informația declarată în DAIP 2017-2019, cap. V, lit. c)	Suma indicată
Numerar (din 2019)	██████ MDL*
Numerar, debitor ██████ (din 2017)	██████ EURO*
Numerar, debitor S.R.L. „ORCARREPAR” (din 2017)	██████ MDL*

*Prin urmare, acesta avea obligația să declare împrumuturile respective, la Capitolul VII Datorii al Declarației de avere și interese personale, nu la cap. V, lit. c) Numerar.

6. În Declarația de avere și interese personale depusă la 20.03.2017, nu a declarat informația cu privire la faptul că, la 10 ianuarie 2017, acesta a beneficiat de un împrumut în sumă de 30 000 EUR de la mama sa ██████, precum și un împrumut în sumă de 45 000 Dolari de la socru - ██████. În același timp inspectorul de integritate menționează că, la 20.03.2017 și ulterior la 14.03.2018 dl Ion Frunze a indicat la capitolul VII DATORII - două împrumuturi în valoare de 3 400 Dolari și 2 000 EURO de la ██████. Cu referire la împrumuturile acordate în baza recipiselor din 10.01.2017 de către ██████ (socru), în sumă de 45 000 DOLARI, precum și în sumă de 30 000 EURO de la mama ██████ (mama), inspectorul reține că, dl Ion Frunze a prezentat acte confirmative privind faptul că, atât masa sa, cât și socrul său, au lucrat oficial mai mult de 10 ani peste hotarele RM.

Ținând cont de faptul că potrivit art. 4 lit. b) din Legea nr. 133/2016, subiecții declară bunurile imobile deținute de subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina în anul fiscal precedent, în ordinea art. 32 alin. (6) din Legea nr. 132/2016 (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021), dlui Ion Frunze i-a fost solicitat să prezinte punctul de vedere, informații cu privire la erorile admise la completarea declarațiilor și neconcordanțele identificate în cadrul controlului. La 28.12.2021 dl Ion Frunze a prezentat poziția sa, precum că: „*La unul din seminarele anuale organizate de*

ANI/CNI, privind procedura; de depunere a declarațiilor cu privire la avere și conflicte de interese, am fost informat (informați, că erau mai multe persoane în sală), că banii care au fost dați cu împrumut și returnați ulterior nu constituie și/sau nu poate constitui venit, or, banii mei care au fost dați împrumutați către SRL "Orcarrepar" și ulterior parțial returnați - nu pot constitui venit, aceștia la propriu sunt banii mei luați înapoi, eu nu am avut creștere de capital în urma acestei tranzacții și bugetul familiei mele nu sa mărit.

La fel, cu referire la împrumuturile luate de la părinți, țin să vă informez că acestea au fost declarate în anul imediat următor luării împrumutului, or, prin prisma denumirii "Declarației anuale cu privire la avere și interese personale", aceasta presupune declararea anuală și nu la fiecare modificare sau intervenție financiară în bugetul familiei precum salariu, premii, foile de boală și/sau procurarea/vînzarea căror va bunuri în decursul anului sau fiecărei luni/săptămâni (cu excepția concedierii, angajării, reangajării)".

Așadar, inspectorul de integritate a luat act de explicațiile formulate de către dl Ion Frunze, însă și a reținut unele dintre acestea ca fiind pertinente și concludente, ori erorile identificate în cadrul controlului referitoare la pct. 1-5 indicate supra, nu trezesc o bănuială privind săvârșirea unei infracțiuni sau încălcarea legislației fiscale și nu cad sub incidența art. 33 alin. (12) Legea nr. 132/2016.

Subsecvent, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (5¹) din Legea nr. 133/2016, potrivit căroră în cazul în care autoritatea publică competentă în domeniul controlului averii și intereselor personale constată că în declarație au fost introduse date incomplete sau eronate, subiectul declarării este obligat să depună declarația rectificată în termen de 30 de zile de la data la care actul de constatare, întocmit în urma controlului averii și intereselor personale, a devenit definitiv, astfel, lui Ion Frunze se va solicita să depună declarații rectificate.

În consecință, potrivit art. 34 alin. (1) din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în redacția până la operarea modificărilor prin Legea nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021), dacă după exprimarea verbală sau în scris a punctului de vedere al persoanei supuse controlului se constată că între averea dobândită în timpul exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică și veniturile obținute în aceeași perioadă este o diferență substanțială și deținerea averii are caracter nejustificat sau dacă persoana supusă controlului nu se prezintă, în termen de 15 zile de la confirmarea recepționării invitației, să-și prezinte punctul de vedere, inspectorul de integritate întocmește un act de constatare, cauza fiind transmisă în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate. Confiscarea se poate referi la întreaga valoare a averii deținute de subiectul declarării, la valoarea unei părți din aceasta sau a unui bun/unor bunuri determinate.

Având în vedere cele constatate, în conformitate cu prevederile art. 19, art. 34, alin. (1)-(2) și art. 35-36 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și art. 5, alin. (5¹) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către dl Ion Frunze, funcționar public în cadrul Serviciului Fiscal de Stat, manifestată prin nedeclararea în modul corespunzător a averii, în circumstanțele descrise în prezentul act.

2. Se constată existenței diferenței substanțiale, în mărime de 500 049,31 MDL la data de 07.11.2016, între avere dobândită și veniturile obținute de către dl Ion Frunze funcționar public în cadrul Serviciului Fiscal de Stat și soția acestuia, pe parcursul deținerii calității de subiect al declarării averii și intereselor personale, precum și caracterul nejustificat al deținerii acestei averi;

4. Se transmite cauza în instanța de judecată competentă spre examinare în vederea dispunerii confiscării averii nejustificate în quantumul diferenței substanțiale constatate.

5. Se decede dl Ion Frunze din dreptul de a exercita o funcție publică sau de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 (trei) ani din data la care averea dlui Ion Frunze

va fi constatată, în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

6. Se înscrie dl Ion Frunze în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data la care averea dlui Ion Frunze va fi constatată în totalitate sau în parte, ca fiind nejustificată, printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

7. Se notifică dl Ion Frunze despre obligativitatea depunerii declarațiilor rectificate în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a actului de constatare.

9. Se aduce la cunoștința dlui Ion Frunze actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, în condițiile art. 36 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, la Curtea de Apel Chișinău.

**Inspector superior de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Olga VIZITIU